

To: 5.1.2e, 5.1.2e (5.1.2e) [5.1.2e] @minvws.nl
Cc: 5.1.2e, 5.1.2e (5.1.2e) [5.1.2e] @minvws.nl
From: 5.1.2e, 5.1.2e (5.1.2e)
Sent: Wed 4/21/2021 12:30:45 PM
Subject: FW: Spoed: Juridische punten mbt vaccineren met AstraZeneca
Received: Wed 4/21/2021 12:30:45 PM
[art 11 Bpg.rtf](#)
[art 6b Wpg.rtf](#)
[Conditie waaronder vaccins worden verstrekt aan o.m. huisartsen.eml](#)

Vermoedelijk bedoelt 5.1.2e dit

Van: 5.1.2e, 5.1.2e (5.1.2e) <5.1.2e@minvws.nl>
Verzonden: vrijdag 16 april 2021 15:48
Aan: 5.1.2e, 5.1.2e (5.1.2e) <5.1.2e@minvws.nl>
CC: 5.1.2e, 5.1.2e (5.1.2e) <5.1.2e@minvws.nl>
Onderwerp: FW: Spoed: Juridische punten mbt vaccineren met AstraZeneca

Ha 5.1.2e

Zie bijgaand, volgens mij helpt dit!

Groet,

5.1.2e

Van: 5.1.2e, 5.1.2e (5.1.2e) <5.1.2e@minvws.nl>
Verzonden: vrijdag 16 april 2021 15:42
Aan: 5.1.2e, 5.1.2e, 5.1.2e (5.1.2e) <5.1.2e@minvws.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e (5.1.2e) <5.1.2e@minvws.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e (5.1.2e) <5.1.2e@minvws.nl>
CC: 5.1.2e, 5.1.2e, 5.1.2e (5.1.2e) <5.1.2e@minvws.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e (5.1.2e) <5.1.2e@minvws.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e (5.1.2e) <5.1.2e@minvws.nl>
Onderwerp: RE: Spoed: Juridische punten mbt vaccineren met AstraZeneca

Beste allemaal,

Vanwege elkaar verdringende andere corona-spoedklussen, had ik geen tijd eerder te reageren en ook nu zit ik een tijdje, maar puntsgewijs het volgende:

- Met terugwerkende kracht t/m 1 januari jl. is de vaccinatie tegen corona opgenomen in het Rijksvaccinatieprogramma (zie het bijgesloten artikel 11, vierde lid, Bpg);
- Dat betekent dat op de vaccinatie artikel 6b (bijlage) van de Wet publieke gezondheid van toepassing is. Niet alleen betekent dat (tweede lid) dat de minister de regie heeft over de vaccinatie, maar (vierde lid) het RIVM (lees: de Staat) ook tot het moment van toediening eigenaar van de vaccins blijft. De minister heeft dus verregaande (volledige) zeggenschap over de vaccins;
- De verstrekking van de vaccins gebeurt vervolgens door het RIVM, op de bijgesloten en hieronder door 5.1.2e aangegeven voorwaarden;
- Als de arts daarvan wil afwijken vereist dat de toestemming van het RIVM. Die kan ook categoriaal worden gegeven en dat is blijikbaar voor enkele specifieke groepen 60-minners gebeurd;
- Voor anderen dient dus toestemming te zijn gegeven door het RIVM en daarvoor is als kader meegegeven dat het zoveel mogelijk moet passen binnen de vaccinatiestrategie;
- De artsen en ziekenhuizen mogen ervan uitgaan dat wij/het RIVM bij het geven van deze toestemming de afweging tussen kosten, baten en risico's goed hebben gemaakt. Voor de goede orde: voor aansprakelijkheid is niet alleen schade, maar ook schuld noodzakelijk. Het enkele feit dat een gevaccineerde schade oploopt leidt niet tot aansprakelijkheid als conform de richtlijnen is gehandeld (vrijwel geen enkele medische handeling is geheel zonder risico, het gaat om de juiste afweging). Als iemand dus binnen de RIVM-richtlijn handelt, maar er toch schade optreedt, dan gaat de behandelaar – afgezien van gevallen van opzet of grove schuld – in principe vrijuit, omdat de schade het gevolg is van op zichzelf goed medisch handelen. De grens tussen een (normale) complicatie en een medische fout, wordt beoordeeld door deskundigen en is notoir complex. Onder omstandigheden kan een arts ook juist aansprakelijk worden als hij NIET afwijkt van de richtlijn. De vraag of in zo'n geval degene die de richtlijn heeft vastgesteld aansprakelijk kan worden gesteld, laat ik even rusten;
- Gaat een arts buiten die richtlijn vaccineren, dan begeeft hij zich op glad(der) ijs. Ten eerste kan hij aangesproken worden door het RIVM, omdat hij zich niet houdt aan de contractuele afspraken. Daarvoor zijn uiteindelijk de reguliere gevolgen ontbinding of schadevergoeding in theorie denkbaar. Ten tweede kan hij door het RIVM of anderen worden aangesproken omdat hij 60-plussers benadeelt, door het vaccin aan een andere groep te geven. De 60-plusser die kan aantonen dat zijn arts hem niet tijdig heeft kunnen vaccineren omdat hij 60-minners het vaccin heeft gegeven, en die daardoor schade leidt, kan de arts mogelijk aanspreken. Ten derde is er de vraag of hier nog sprake is van goede zorg.

Het vaccin wordt toch niet alleen wegens schaarste, maar ook wegens een medisch risico beperkt tot 60-plussers. Als een arts dan een 60-minner vaccineert die schade leidt, kan hij aangesproken worden op het niet leveren van goede zorg. Of dat stand houdt is niet op voorhand te zeggen, dat kan een langdurige en ingewikkelde discussie betekenen, waarbij verschillende deskundigen-standpunten (o.a. van de EMA) kunnen verschillen. Zowel voor de tuchtrechtelijke als de civiele aansprakelijkheid spelen natuurlijk talloze factoren een rol: voorzienbaarheid, stand van de wetenschap, juiste informatie aan de gevaccineerde, etc. etc., maar het argument dat buiten de richtlijn is gevaccineerd, speelt natuurlijk een grote rol.

Meer dan dat lijkt me in abstracto moeilijk te zeggen.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e 5.1.2e

Van: 5.1.2e, 5.1.2e, 5.1.2e (5.1.2e) <5.1.2e@minvws.nl>

Verzonden: vrijdag 16 april 2021 14:24

Aan: 5.1.2e, 5.1.2e (5.1.2e) <5.1.2e@minvws.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e, 5.1.2e (5.1.2e) <5.1.2e@minvws.nl>

CC: 5.1.2e, 5.1.2e (5.1.2e, 5.1.2e) <5.1.2e@minvws.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e, 5.1.2e (5.1.2e) <5.1.2e@minvws.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e (5.1.2e) <5.1.2e@minvws.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e (5.1.2e) <5.1.2e@minvws.nl>

Onderwerp: RE: Spoed: Juridische punten mbt vaccineren met AstraZeneca

Dag 5.1.2e

Ik veronderstelde dat jullie wellicht al een begin van een antwoord hadden geformuleerd, waaronder over het punt van de aansprakelijkheid, waar we op mee kunnen lezen.

Er is nu geen tijd om uitvoerig mee te kijken en af te stemmen. Het onderstaande is dan ook mijn eerste reactie, ook met het hoger beroep van stg. Viruswaarheid inzake het vaccinatiebeleid in mijn achterhoofd.

Mijn collega 5.1.2e is met verlof en mijn teamhoofd 5.1.2e zit in allerlei overleggen zie ik.

VWS en RIVM zijn weliswaar geen partij in de overeenkomst inzake de geneeskundige behandeling tussen zorgverlener en patiënt bij vaccinatie, maar wel verantwoordelijk voor de deugdelijke en transparante info over vaccins.

Ziekenhuizen en andere zorgverleners hebben behoefte aan duidelijkheid. Die richtlijn van het RIVM moet dus duidelijk en niet voor meerder uitleg vatbaar zijn. EMA gaat inderdaad niet over inzet van vaccins.

Als de lijn van de minister bewust is dat Astra-Zeneca niet meer wordt ingezet bij mensen onder de 60, dan moeten we daar helder over zijn. Mij lijkt dat het alleen juridisch toegestaan is om, in afwijking van de richtlijn, Astra-Zeneca in te zetten bij zestigminners, als de betrokken persoon daar vrijwillig en nadrukkelijk mee instemt. Ik vraag me dan af waar die instemming uit zou moeten blijken, ook om te voorkomen dat een patiënt achteraf stelt dat het geen vrije instemming was, gelet op de druk van het gevaar van besmetting met covid en/of de zorgverlener.

Groet,

5.1.2e

Van: 5.1.2e, 5.1.2e (5.1.2e) <5.1.2e@minvws.nl>

Verzonden: vrijdag 16 april 2021 13:57

Aan: 5.1.2e, 5.1.2e, 5.1.2e (5.1.2e) <5.1.2e@minvws.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e, 5.1.2e, 5.1.2e (5.1.2e) <5.1.2e@minvws.nl>

CC: 5.1.2e, 5.1.2e (5.1.2e, 5.1.2e) <5.1.2e@minvws.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e, 5.1.2e (5.1.2e) <5.1.2e@minvws.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e (5.1.2e) <5.1.2e@minvws.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e (5.1.2e) <5.1.2e@minvws.nl>

Onderwerp: RE: Spoed: Juridische punten mbt vaccineren met AstraZeneca

Ha 5.1.2e

Dank voor je reactie. Ik weet niet of ik je vraag helemaal goed begrijp. Ons beeld is dat de beschikbare vaccins van AstraZeneca volgens besluit MVWS en de uitvoeringsrichtlijn RIVM ingezet moeten worden voor de groep 60+. Er is sprake van beperkte beschikbaarheid van vaccins, en dat maakt het opvolgen van de richtlijn extra belangrijk. Er zijn redenen om van die richtlijn af te mogen wijken (zie onderstaande mail), maar alleen als dat past binnen de vaccinatiestrategie. Daarnaast willen we ook voorkomen dat overgebleven vaccins worden weggegooid als het bijvoorbeeld niet zou lukken om de opengebroken flesjes op te maken in de beoogde doelgroep.

Ik denk dat de ziekenhuizen vooral heel veel behoefte hebben aan duidelijkheid wat ze wel en niet mogen met de vaccins en welke juridische consequenties daar aan verbonden zijn. Kunnen jullie ons daarbij helpen? En mocht jij er niet aan toekomen, is er dan een collega die we kunnen vragen? Er zit wel wat haast achter.

Dank alvast!

Groet!

5.1.2e

Van: 5.1.2e, 5.1.2e, 5.1.2e (5.1.2e) <5.1.2e@minvws.nl>

Verzonden: vrijdag 16 april 2021 12:20

Aan: 5.1.2e, 5.1.2e (5.1.2e) <5.1.2e@minvws.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e, 5.1.2e, 5.1.2e (5.1.2e) <5.1.2e@minvws.nl>

CC: 5.1.2e, 5.1.2e (5.1.2e, 5.1.2e) <5.1.2e@minvws.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e, 5.1.2e (5.1.2e) <5.1.2e@minvws.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e (5.1.2e) <5.1.2e@minvws.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e (5.1.2e) <5.1.2e@minvws.nl>

Onderwerp: RE: Spoed: Juridische punten mbt vaccineren met AstraZeneca

Dag 5.1.2e

Ik zit nu (digitaal) in een zitting en in overleggen, dus mijn mogelijkheden zijn beperkt. Wat is jullie analyse bij de vragen vanuit NVZ?

Groet,

5.1.2e

Van: 5.1.2e, 5.1.2e (5.1.2e) <5.1.2e@minvws.nl>

Verzonden: vrijdag 16 april 2021 12:12

Aan: 5.1.2e, 5.1.2e, 5.1.2e (5.1.2e) <5.1.2e@minvws.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e, 5.1.2e, 5.1.2e (5.1.2e) <5.1.2e@minvws.nl>

CC: 5.1.2e, 5.1.2e (5.1.2e, 5.1.2e) <5.1.2e@minvws.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e, 5.1.2e (5.1.2e) <5.1.2e@minvws.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e (5.1.2e) <5.1.2e@minvws.nl>

Onderwerp: Spoed: Juridische punten mbt vaccineren met AstraZeneca

Urgentie: Hoog

Ha 5.1.2e

Naar aanleiding van deze en eerdere mail van 5.1.2e over de ziekenhuizen, nog een vergelijkbare vraag vanuit de Nederlandse Vereniging van Ziekenhuizen (zie bijgevoegde mail) over de juridische implicaties van doorvaccineren met het AstraZeneca-vaccin bij mensen onder de 60. Ze geven aan dat wij aan de ene kant hebben besloten AstraZeneca alleen nog maar bij 60-plussers in te zetten, maar dat EMA aan de andere kant het vaccin geschikt heeft bevonden voor andere leeftijdscategorieën.

Volgens mij blijft de lijn dat we de vaccins de komende weken echt voor de 60-plus groep nodig hebben, maar zoals in onderstaande mail is aangegeven zijn er situaties waarin een arts gemotiveerd mag afwijken van de richtlijn van het RIVM. Daarbij komt dat EMA natuurlijk niet gaat over de inzet van vaccins over specifieke doelgroepen.

Kunnen jullie ons helpen met een antwoord te formuleren op de vragen van de ziekenhuizen? Mijn directeur wil graag **vandaag** naar de ziekenhuizen reageren omdat dit natuurlijk een zeer urgent vraagstuk is.

Dank en groet,

5.1.2e

Van: 5.1.2e, 5.1.2e (5.1.2e) <5.1.2e@minvws.nl>

Verzonden: donderdag 15 april 2021 12:22

Aan: 5.1.2e, 5.1.2e, 5.1.2e (5.1.2e) <5.1.2e@minvws.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e, 5.1.2e, 5.1.2e (5.1.2e) <5.1.2e@minvws.nl>

CC: 5.1.2e, 5.1.2e (5.1.2e) <5.1.2e@minvws.nl>

Onderwerp: FW: Condities waaronder vaccins worden verstrekt aan o.m. huisartsen

Urgentie: Hoog

Hoi 5.1.2e

Zie hieronder...hebben jullie dus opdracht van 5.1.2e 5.1.2e...?

Groeten,

5.1.2e

Van: 5.1.2e, 5.1.2e (5.1.2e) <5.1.2e@minvws.nl>

Verzonden: woensdag 14 april 2021 15:05

Aan: 5.1.2e, 5.1.2e (5.1.2e) <5.1.2e@minvws.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e, 5.1.2e (5.1.2e) <5.1.2e@minvws.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e (5.1.2e)

< 5.1.2e @minvws.nl>
 CC: 5.1.2e, 5.1.2e, (5.1.2e) < 5.1.2e @minvws.nl>; 5.1.2e, 1.2. (5.1.2e) < 5.1.2e @minvws.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e, 5.1.2e, 1.2. (5.1.2e)
 < 5.1.2e @minvws.nl>

Onderwerp: FW: Condities waaronder vaccins worden verstrekt aan o.m. huisartsen

Urgentie: Hoog

Ha allemaal,

Er was nogal wat onduidelijkheid vanmorgen over de vraag of huisartsen mochten afwijken van het besluit om ook onder de 60 te prikken. Zie bijgevoegde QA's die door de IGJ zijn opgesteld. Ik ben er even in gedoken en denk dat dit de lijn zou moeten zijn. Die heb ik net ook kort met 5.1.2e besproken.

- Huisartsen moeten zich houden aan de vastgestelde prioritering. Voor de uitvoering van de vaccinatie is de RIVM uitvoeringsrichtlijn leidend. In artikel 2.4 van die richtlijn staat dat *alleen artsen gemotiveerd mogen afwijken van de richtlijn, na overleg met het RIVM*. Het RIVM zoekt nog uit hoe het zit met bijv. aansprakelijkheid als RIVM toestemming geeft voor afwijken van de richtlijn en wat dit in de praktijk betekent als opeens heel veel artsen bellen dat ze willen afwijken (met reeds beschikbare dosis, ze mogen geen vaccins bestellen om te kunnen afwijken, zie onder).
- Verder staat, zoals 5.1.2e 5.1.2e (RIVM) al aangeeft in onderstaande mail, in artikel 2.6 dat *De vaccins worden verstrekt op voorwaarde dat ze alleen worden gebruikt voor de geïndiceerde doelgroep*.
- Dit is ook opgenomen in de algemene voorwaarden van de SNPG, waar de huisartsen kunnen bestellen. Daarin staat: *De geleverde vaccins mogen uitsluitend worden gebruikt voor de (medisch) geïndiceerde personen van het NPG/NPPV en de COVID-19-vaccinatie. Bij de COVID-19-vaccinatie mag er, vanwege de beperkte beschikbaarheid van vaccins, niet ruimer besteld worden dan is voorgeschreven en dient men zich te houden aan de vastgestelde prioritering*.
- Naar aanleiding van het besluit om AstraZeneca niet meer onder de 60 in te zetten is de richtlijn van het RIVM aangepast. In artikel 5.4 staat bijv.: *Vanaf 2 april 2021 wordt in Nederland een minimumleeftijd van 60 jaar gehanteerd: mensen uit het jaarcohort 1960 of eerder komen voor dit vaccin in aanmerking*.
- Samenvattend mogen huisartsen volgens mij dus afwijken van die 60+, maar alleen als het gaat om groepen die al worden uitgenodigd voor de vaccinatiestrategie (dus de drie eerder genoemde hoogrisicogroepen, down, bmi>40 en niet mobiel neurologische aandoening waarbij ademhaling is bemoeilijkt onder de 60), als het gebeurt uit de reeds bestelde voorraad en als overleg heeft plaatsgevonden met RIVM. Voor de hoogrisicogroepen geldt wel dat we daar inmiddels een andere oplossing voor 60- hebben gevonden, die krijgen nu een ander vaccin. Dat staat nu ook al op de website van de IGJ.

Hoe het zit met aansprakelijkheid als huisartsen besluiten een AZ-vaccin anders in te zetten dan in de richtlijn is voorgeschreven, is me nog niet duidelijk. Ik weet namelijk niet of je dan bijvoorbeeld kan spreken van medisch onzorgvuldig handelen. Bij een arts, of verpleegkundige die het coronavaccin volgens de geldende Uitvoeringsrichtlijn COVID-19-vaccinatie heeft toegediend, is aansprakelijkheid bijvoorbeeld niet aannemelijk. Dat heb ik aan 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e gevraagd. Reactie volgt nog.

Groet!

5.1.2e

Van: 5.1.2e, 5.1.2e, (5.1.2e) < 5.1.2e @minvws.nl>

Verzonden: woensdag 14 april 2021 12:58

Aan: 5.1.2e, 1.2. (5.1.2e) < 5.1.2e @minvws.nl>; 5.1.2e, 1.2. (5.1.2e) < 5.1.2e @minvws.nl>

Onderwerp: FW: Condities waaronder vaccins worden verstrekt aan o.m. huisartsen

Urgentie: Hoog

Ah...deze bedoel ik dus...die is dus genoemd in de opdrachtbrief...
 We gaan nu met LHV in overleg...kijken straks weer.

5.1.2e

Van: 5.1.2e, 5.1.2e, (5.1.2e) < 5.1.2e @minvws.nl>

Verzonden: woensdag 14 april 2021 12:48

Aan: 5.1.2e, 1.2. (5.1.2e) < 5.1.2e @minvws.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e, (5.1.2e) < 5.1.2e @minvws.nl>

CC: 5.1.2e, 5.1.2e, 5.1.2e (5.1.2e) < 5.1.2e @minvws.nl>

Onderwerp: FW: Condities waaronder vaccins worden verstrekt aan o.m. huisartsen

Urgentie: Hoog

Zie hier

Van: 5.1.2e, 1.2. (5.1.2e) < 5.1.2e @minvws.nl> Namens 5.1.2e, 1.2. (5.1.2e)

Verzonden: woensdag 14 april 2021 12:48

Aan: 5.1.2e, 5.1.2e, (5.1.2e) < 5.1.2e @minvws.nl>

Onderwerp: FW: Condities waaronder vaccins worden verstrekt aan o.m. huisartsen

Urgentie: Hoog

Van: 5.1.2e, 5.1.2e, 5.1.2e (5.1.2e) < 5.1.2e @minvws.nl>

Verzonden: dinsdag 13 april 2021 15:03

Aan: 5.1.2e, 1. (5.1.2e) < 5.1.2e @igj.nl>; 5.1.2e, 1. (5.1.2e) < 5.1.2e @minvws.nl>

CC: 5.1.2e, 5.1.2e, (5.1.2e) < 5.1.2e @minvws.nl>

Onderwerp: Condities waaronder vaccins worden verstrekt aan o.m. huisartsen

Urgentie: Hoog

Ter info. Huisartsen zijn gebonden aan de volgende eis:

Art. 13 AV: De geleverde vaccins mogen uitsluitend worden gebruikt voor de (medisch) geïndiceerde personen van het NPG/NPPV en de COVID-19-vaccinatie. Bij de COVID-19-vaccinatie mag er, vanwege de beperkte beschikbaarheid van vaccins, niet ruimer besteld worden dan is voorgeschreven en dient men zich te houden aan de vastgestelde prioritering.

Van: 5.1.2e, 5.1.2e < 5.1.2e @rivm.nl>

Verzonden: dinsdag 13 april 2021 13:35

Aan: 5.1.2e, 5.1.2e, 5.1.2e (5.1.2e) < 5.1.2e @minvws.nl>

Onderwerp: eigendom en verantwoordelijkheid vaccins

Urgentie: Hoog

5.1.2e

Zoals beloofd:

Beperking van gebruik vaccin tot uitsluitend de geïndiceerde groepen (en eigendomsvoorbehoud VWS/RIVM) Artikel 13 algemene voorwaarden SNPG (bijgevoegd) voor de bediening van huisartsen met COVID-19 vaccins -> hebben alle huisartsen ontvangen

Artikel 2.6 van de uitvoeringsrichtlijn COVID-19: deze is aan alle uitvoerders/zorgverleners ter hand gesteld:

<https://lci.rivm.nl/richtlijnen/covid-19-vaccinatie>

In de laatste staat het eigendomsvoorbehoud expliciet herhaald.

Nota bene: de richtlijn (als verplichtend kader ook benoemd in het Besluit Wpg) geldt als vigerende veldnorm; wanneer goed hulpverlenerschap of professioneel inzicht daartoe aanleiding geeft moet er van afgeweken worden. Op grond hiervan kan beargumenteerd worden dat vaccins die nog voor handen zijn aan een andere doelgroep worden toegediend in plaats van ze te vernietigen.

Beste groet,

5.1.2e

Van: 5.1.2e, 5.1.2e < 5.1.2e @rivm.nl>

Verzonden: dinsdag 13 april 2021 12:33

Aan: 5.1.2e, 5.1.2e < 5.1.2e @rivm.nl>

Onderwerp: AV HA

Met hartelijke groet,

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

Centrum Infectieziektebestrijding

Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu

Antonie van Leeuwenhoeklaan 9 | 3721 MA Bilthoven

T 5.1.2e

M 5.1.2e

5.1.2e @rivm.nl

<http://www.rivm.nl>

.....
RIVM *De zorg voor morgen begint vandaag*

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is verzonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. Het RIVM aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

www.rivm.nl *De zorg voor morgen begint vandaag*

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. RIVM accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

www.rivm.nl/en *Committed to health and sustainability*